

SKOL – Barometri 2020

Sisällysluettelo

Alkusanat	3
SKOLin puheenjohtajan katsaus	4
TALOUSNÄKYMÄT	6
2.1 Maailman ja Suomen talousnäkymät	7
2.2 Suunnittelu- ja konsultointialan näkymät	10
2.3 EFCA Barometer 2020-1	11
2.4 Rakennusteollisuuden näkymät.....	13
2.5 Infran näkymät.....	14
LIKEVAIHTOTILASTO	16
3.1 Kokonaisliikevaihdonkehitys	17
3.2 Suurimmat toimialat, vastanneiden liikevaihdosta...	18
3.3 Vientiliikevaihdon alueellinen jakautuminen 2019	18
3.4 Palkkiomuodot 2019	19
3.5 Toimeksiantajat, kotimaan liikevaihdosta 2019	19
KORONA	22
4.1 Koronapulssikysely	23
AJANKOHTAISTA	26
5.1 Julkiset hankinnat	27
5.2 Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus	28
Jäsenyrytykset	29

SKOL – Barometri

SKOL-barometri 2020 on suunnittelu- ja konsultointialan toimialajärjestön SKOLin tuottama koontijulkaisu, joka kokoaa yhteen suunnittelu- ja konsultointialan tilastot, alan trendit sekä muut toimialan kehityksen ajankohtaiset dokumentit. Barometrin tarkoitus on antaa lukijalleen kattava näkemys alan kehityksestä viimeisimpien tilastojen ja tietojen valossa.

Barometrin on tarkoitus vakiinnuttaa paikkansa SKOLin vuosittaisena julkaisuna. Barometri 2020 -julkaisussa on esitetty Teknologiateollisuuden viimeisimmät näkymät Suomessa ja maailmalla, talousnäkökulma suunnittelu- ja konsultointialalla, Rakennusteollisuuden suhdannenäkymät, SKOLin liikevaihtotilaston 2019 keskeiset graafit, alan trendit sekä yhteenveto alan kannalta tärkeistä kohdista hallitusohjelmassa.

SKOL – Toimisto

Suhdannevaihtelut kuuluvat talouteen – elvytyksellä rakennetaan pohjaa uudelle kasvulle

Koronakriisi ei ole toistaiseksi koetellut suunnittelu- ja konsulttialaa samalla tavoin, kuin teknologiateollisuuden sisaraloja ja monia muita toimialoja. Teknisen suunnittelun ja konsultoinnin osuus investointihankkeissa on kasvanut ja kokonaiskysyntä on pysynyt hyvällä tasolla. Asiantuntijoiden siirtyminen kokonaan tai osittain etätöihin on mahdollistanut uudenlaisia käytäntöjä ja kokeiluja.

Tämä vuosi tullaan pärjäämään vanhan tilauskannan turvin, mutta ensi vuoteen liittyy jo paljon enemmän epävarmuutta. Tilauskannat tulevat todennäköisesti pienemään. Jos Saksa ja Ruotsi eivät elvy ja vientiteollisuuden lasku jatkuu, investoinnit teollisuuslaitoksiin, toimistoihin ja liikekiinteistöihin hiipuvat vääjäämättä.

Kaupungistumisen ja korjausrakentamisen synnyttämät tarpeet eivät kuitenkaan katoa mihinkään. Kriisinkin keskellä, jos elvytystä ohjataan oikein, meillä on mahdollisuus rakentaa pohjaa uudelle kasvulle.

On kiitettävää, että Suomi on jo päättänyt tukea valtion investointeja liikenneväyliin ja jakaa avustuksia kiinteistöjen korjauksiin ja energiatehokkuuden parantamiseen. Lisäbudjetissa on toivoakseni luvassa lisää hyviä uutisia rakennusinvestoinneille.

Meillä olisi nyt otollinen tilaisuus satsata myös tulevaisuuden investointien suunnitteluun – valmisteluun, jota nousukaudella tehdään ajoittain turhan kovalla kiireellä. Huolellisella esisuunnittelulla päästään mm. pitävämpiin kustannusarvioihin, ja osataan tehdä fiksumpia investointipäätöksiä, kun niiden aika on.

Vaihtoehtoisten ratkaisumallien miettiminen hankkeiden valmistetussa olisi sekin paitsi toiminnallisesti myös taloudellisesti järkevää. Vaikka vaihtoehtojen suunnittelu maksaa, sillä saavutetaan monta kertaa hintaansa suuremmat säästöt rakentamisessa. Yhteistoiminnallisissa hankkeissa on osoitettu, että vaihtoehtojen huolellinen suunnittelu nostaa suunnittelukustannusten osuutta hankkeessa 1–2 prosenttiyksikköä, mutta tuo 5–20 prosentin säästöt kokonaiskustannuksissa.

Koronakriisi pitäisi nähdä myös muutosvoimana, lähteenä toimialojen uudistumiseen ja parempiin käytäntöihin työssä. Suunnittelualalla etätöihin ja -palaveriin siirtyminen on avannut silmiä monelle ei-arvoa tuottavalle tekemiselle. Yksi tunnistettavimpia on aika, jonka olemme aiemmin käyttäneet työ- ja tapaamismatkoihin.

Yhteistoiminta alalla on perustunut vahvasti henkilökohtaisiin tapaamisiin. Ne ovat tärkeässä roolissa jatkossakin, mutta myös virtuaalisen vuorovaikutuksen teknologiat ovat osoittaneet vahvuutensa hyvinä ja käyttökelpoisina yhteistyön välineinä – vaihtoehtoina, jotka säästävät paitsi aikaa myös ympäristöä.

Jyrki Keinänen
SKOLin puheenjohtaja

Talous sinnittelee huteralla hetteiköllä

Koronakriisi on runnellut maailmantaloutta alkuvuonna ennennäkemättömällä tavalla. Ja edelleen epidemian ensimmäinen aalto tekee tuhaan monissa maissa. Euroopassa tilanne ehti jo selvästi parantua ensimmäisen aallon jälkeen, mutta toisen epidemia-aallon tuleminen vaikuttaa koko ajan todennäköisemmältä.

Taloukasvuun vaikuttavat kuitenkin kielteisesti myös monet muut asiat, ja valitettavasti ne ovat edelleen erittäin ajankohtaisia. Yhdysvaltojen kauppapoliittiset kiistat Kiinan kanssa ovat jälleen pahentuneet, tilanne Hong Kongissa on vaikea, Brexit-huolet odottavat nurkan takana ja Yhdysvaltojen sisäpoliittiset haasteet heiluttavat jo sijoittajien luottamusta.

Koronakriisin vaikutuksista saatiin tuoretta tietoa heinäkuun viimeisellä viikolla, kun tilastoviranomaiset julkistivat ennakkotietoja vuoden toisen vuosineljänneksen BKT-kehityksestä. Luvut ovat erittäin rumia, vaikkakin odotusten mukaisia. Yhdysvalloissa BKT supistui noin kymmenen ja euroalueella noin 12 prosenttia edelliseen vuosineljännekseen verrattuna.

Talouden kehityksen ennustaminen on edelleen erittäin vaikeaa. Useimmissa keväällä tehdyissä ennusteissa perusoletuksena oli, että epidemia hiipuisi vähitellen pois. Nyt tuo oletus vaikuttaa turhan optimistiselta.

Euroalueen ostopääällikköindeksit romahtivat koronakriisin takia mittaushistoriansa alhaisimmille tasoille. Kesä–heinäkuun indeksipisteluvut viittaavat kuitenkin siihen, että tilanne olisi kääntynyt jo jossain määrin parempaan.

Ostopääällikköindeksien tulkinnassa on kuitenkin syytä olla varovainen. Tilanteen selvä parantuminen vaatisi selvästi yli 50 pisteen lukemia. Tuorein pisteluku euroalueen teollisuuden ja palveluiden ostopääällikköindeksistä heinäkuulta oli 55. Tilanne on siis parantunut Euroopassa pohjalukemista, mutta vain hieman. Teollisuuden työllisyysodotukset ovat ostopääällikköindeksien perusteella Euroopassa edelleen heikot.

Rahoitusmarkkinoiden tilannetta on myös syytä seurata tarkoin. Monien eurooppalaisten pankkien heikko tilanne yhdistettynä mahdollisesti vielä edessä oleviin merkittäviin luottotappioihin on hankala yhtälo.

Vaikean epidemia- ja taloustilanteen jatkuminen Yhdysvalloissa rasittaa merkittävästi sikäläistä asuntorahoitussektoria. Pahin skenaario on, että epäluottamus rahoitusmarkkinoilla alkaisi jälleen levitä Yhdysvaltojen asuntomarkkinoiden kautta laajemmin finanssisektorille.

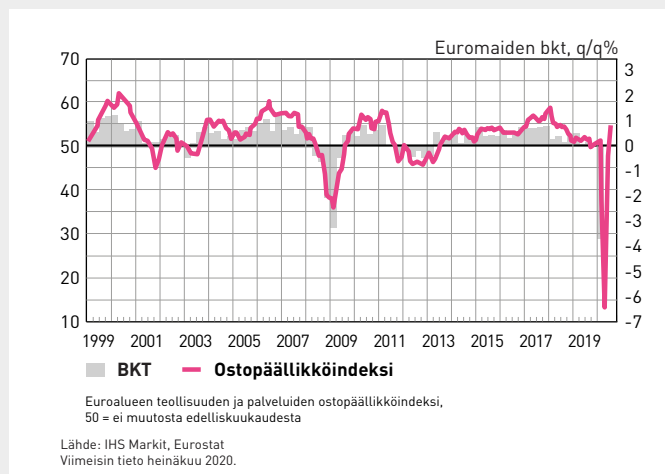
Suomen kustannuskilpailukyky on jälleen heikkenemässä

Koronakriisin vuoksi talouden kehitys on jäämässä olennaisesti heikommaksi kuin arvioitiin neuvoteltaessa vuodenvaihteessa työmarkkinakerroksen päänavauksia. Esimerkiksi teknologiateollisuuden sopimuksissa perälautoihin kirjatut palkankorotukset ovat selkeästi liian korkeat. Tämä rasittaa Suomen kustannuskilpailukykyä.

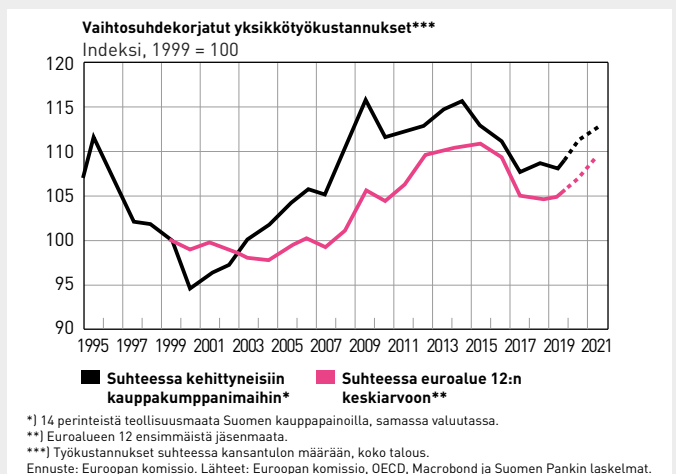
Suomessa palkat eivät ole perinteisesti joustaneet alaspäin työehtosopimuksissa sovitusta perälaudoista, kun taas monissa kilpailijamaissa palkanmuodostus on huomattavasti joustavampaa talouden kohdatessa yllättäviä negatiivisia shokkeja.

Nykyennusteiden valossa Suomen kustannuskilpailukyky heikkenee tulevina vuosina. Tämä johtuu Suomen ylhäältä ohjatusta ja yleiskorotuksiin perustuvasta verraten joustamattomasta palkanmuodostuksesta. Kustannuskilpailuvyyn heikkeneminen haittaa Suomen toipumista koronakriisistä.

Näkymät euroalueella ovat parantuneet, mutta vain hieman

Ennusteiden mukaan Suomen kustannuskilpailukyky on jälleen heikkenemässä

Vaikka pahin ei toteutu, edessä on vaikea syksy

Näillä näkymin kaikkein pahimmat pelot eivät olisi käymässä toteen suomalaisessa teknologiатеollisuudessa. Suurin osa yrityksistä kuitenkin arvioi, että tuotannon hiljaisin aika on vasta edessä tai paraikaa menossa. Myös irtisanomiset lisääntyvät.

Kesän aikana voi havaita tapahtuneen jonkinasteisesta erkaantumista teknologiатеollisuuden teollisten toimialojen ja palvelutoimialojen näkymissä. Teknologiатеollisuus ry:n heinäkuun viimeisellä viikolla tekemän koronapulssi-jäsenkyselyn perusteella teknologiатеollisuuden palvelutoimialojen näkymät kääntyivät aiempaa paremmiksi kesän aikana, kun taas teollisten toimialojen näkymissä ei ollut havaittavissa olennaista muutosta aiempaan nähden.

Kokonaiskuva koronakriisin vaikutuksista suomalaiseen teknologiатеollisuuteen ei ole olennaisesti muuttunut kesän aikana. Kaikkein synkimmät arviot eivät kenties ole kuitenkaan toteutmassa. Tilanne voi kuitenkin muuttua nopeasti, kun epidemian toisen aallon todennäköisyys alati kasvaa.

Teollisuuden tilanne on poikennut jossain määrin Suomessa ja Euroopassa keskimäärin. Siinä missä tuotantoa jouduttiin Euroopassa sulkemaan laajasti maaliskuu-toukokuussa suoraan koronasta johtuvien syiden takia, kyettiin tuotanto Suomessa pitämään pääsääntöisesti käynnissä. Tämän seurauksena Suomessa ei nähty teollisuudessa yhtä jyrkkää ja rajua pudotusta kuin monissa Euroopan maissa.

Suomalaisessa teknologiатеollisuudessa tilanne on pikemminkin hiipunut huonommaksi. Yrityskohtaiset erot ovat kuitenkin erittäin suuria saman toimialan sisällä. Kun tilauskanta asteittain ohenee heikentyneen kysynnän takia, laskee myös teollisuuden tuotanto ja liikevaihto.

Heikko kysyntä ei ole piristynyt

Suuri osa teknologiayrityksistä arvioi tilanteensa edelleen heikentyvän, kertoo Teknologiатеollisuus ry:n heinäkuun viimeisellä viikolla tekemä koronapulssi-jäsenkysely. Peräti 65 % teknologiатеollisuuden teollisuustoimialojen yrityksistä arvioi, että tuotannon hiljaisin aika on vasta edessäpäin tai juuri paraikaa käynnissä. Vain 17 % yrityksistä ilmoitti, että hiljaisin aika on jo takana.

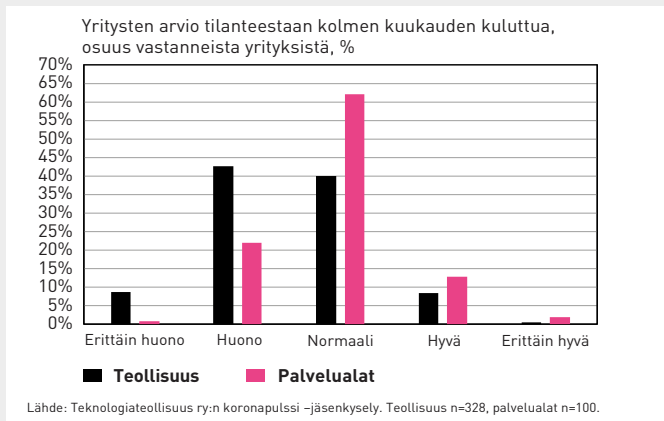
Kun yrityksiltä pyydettiin arviota tilanteestaan kolmen kuukauden kuluttua, arvioi 45 % yrityksistä tilanteensa olevan huono tai erittäin huono. Osuus on suurin piirtein sama kuin ennen kesälomia tehdyssä kyselyssä.

Myös heinäkuun lopussa tehdyssä kyselyssä keskeisimmäksi ongelmaksi nousee heikko kysyntä. Jopa 85 % yrityksistä sanoo heikon kysynnän vaikeuttavan yrityksen toimintaa. Peräti 25 % sanoo heikon kysynnän vaikeuttavan yrityksen toimintaa erittäin paljon.

Irtisanomisissa on tapahtunut käänne heikompaan. Aiemmissa pulssikyselyissä noin viidennes yrityksistä ilmoitti joko irtisanoneensa tai suunnittelevansa irtisanomisia. Tuoreimmassa kyselyssä vastaava osuus oli jo lähes 30 %. Irtisanomiset ovat selvästi yleisempiä teollisuudessa kuin palvelutoimialoilla.

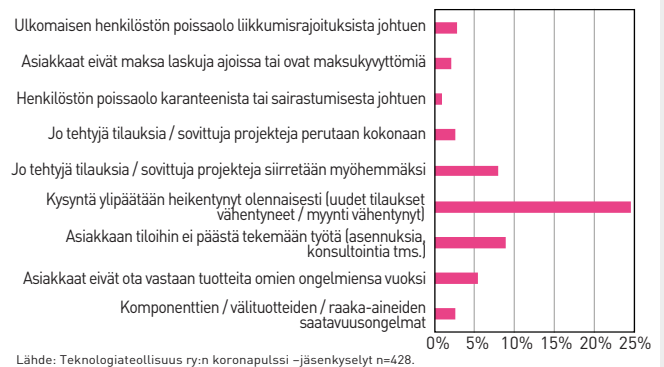
Teknologiатеollisuuden tilauskanta- ja henkilöstötiedustelun sekä koronapulssi jäsenkyselyn perusteella suomalaiselle teknologiатеollisuudelle voi odottaa vaikeaa syksyä ja talvea. Loppuvuoden näkymät voisivat kirkastua vain kysynnän merkittävän piristymisen myötä ja koronaepidemian mahdollisen toisen aallon jäädessä vaikutuksiltaan olemattomaksi.

Teknologiатеollisuuden teollisuusaloilla pahin on vielä edessä, palvelualoilla jo hieman valoisimmat näkymät

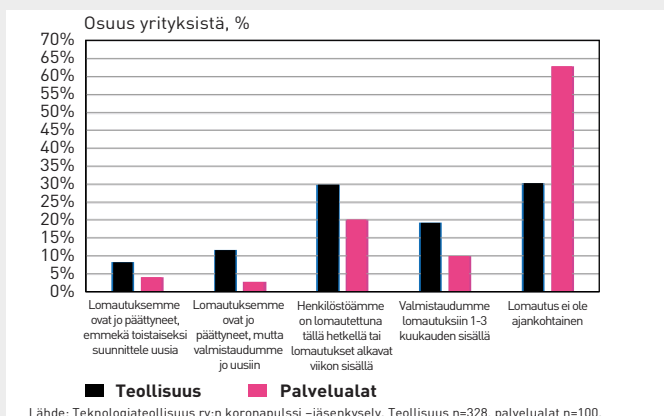

Yritysten kohtaamat ongelmat ovat moninaisia, kysynnän heikkona jatkuminen huolestuttavaa

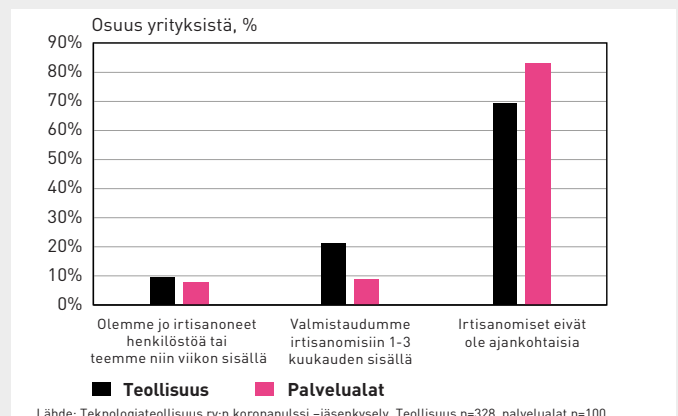
Niiden yritysten osuus, jotka vastasivat ongelman vaikeuttavan toimintaa erittäin paljon

Lomautuksia yhä runsaasti edessä. Palvelualoilla tilanne teollisuutta parempi

Teollisuustoimialojen yrityksistä jo kolmannes on turvautumassa irtisanomisiin

Tilaukanta- ja henkilöstötiedustelun tulokset Q2/2020

Teknologioteollisuuden yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi vuonna 2019 seitsemän prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Liikevaihto kasvoi viime vuonna metallien jalostusta lukuun ottamatta kaikilla teknologioteollisuuden päätoimialoilla. Vuonna 2019 liikevaihtoa Suomessa kertyi kaikkiaan 82 miljardia euroa. Tämän vuoden tammi-huhtikuussa kasvua oli neljä prosenttia viimevuotisesta.

Koronanepidemia aiheuttama kysynnän notkahdus näkyy odotetusti suomalaisen teknologioteollisuuden toisen vuosineljänneksen tilaukertyymässä. Teknologioteollisuuden tilaukanta-tiedustelussa mukana olevat alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia huhti-kesäkuussa euroina 8 prosenttia vähemmän kuin tammi-maaliskuussa ja 14 prosenttia vähemmän kuin edellisvuoden vastaavalla ajanjaksolla.

Kokonaistilanteen kannalta erityistä huolta aiheuttaa pudotus suurten yritysten tilaukertyymissä. Kun tarkastellaan kolmeakymmentä tilaukertyymältään suurinta teknologiayritystä, peräti 28 niistä kertoo Suomen yksiköidensä tilaukertymän olleen arvoltaan pienempi tämän vuoden huhti-kesäkuussa kuin vuosi sitten vastaavana ajankohtana. Lisäksi tilaukset laskivat arvolla mitattuna keskimäärin enemmän kuin teknologioteollisuudessa kokonaisuudessaan. Suurten yritysten kokemana pudotus uusissa tilauksissa näkyneen alihankintaverkostoissa kolmannen vuosineljänneksen aikana.

Vaikeaa tilannetta korostaa myös heinäkuun aikana kerätty tieto tarjouspyyntöjen määrästä. Kyselyn saldoluku oli -44, ja luku pysyi siis edelleen erittäin matalalla tasolla. Myös tämä viittaa siihen, että kysyntä ei ole kesän aikana olennaisesti piristynyt alkuvuoteen verrattuna.

Tilaukannan arvo oli kesäkuun lopussa suurin piirtein sama kuin maaliskuun lopussa ja kaksi prosenttia pienempi kuin vuoden 2019 kesäkuussa. Tilaukannan koostumuksessa on edelleen poikkeuksellista telakoiden suuri osuus kokonaisarvosta.

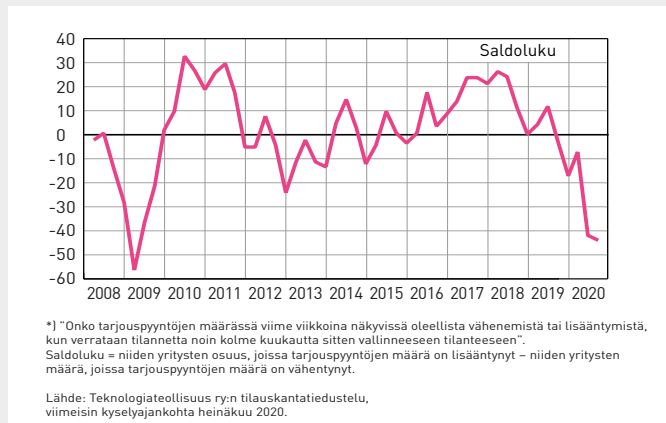
Alkuvuoden tilauskehityksen perusteella teknologioteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna arvoltaan pienempi kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan.

Teknologioteollisuuden henkilöstömäärä Suomessa oli kesäkuun lopussa 0,7 prosenttia pienempi kuin viime vuonna keskimäärin. Henkilöstöä oli kesäkuun lopussa 316 600 eli noin 2 100 vähemmän kuin viime vuonna. Tämän lisäksi kesätyöntekijöitä oli kesän aikana noin 13 000.

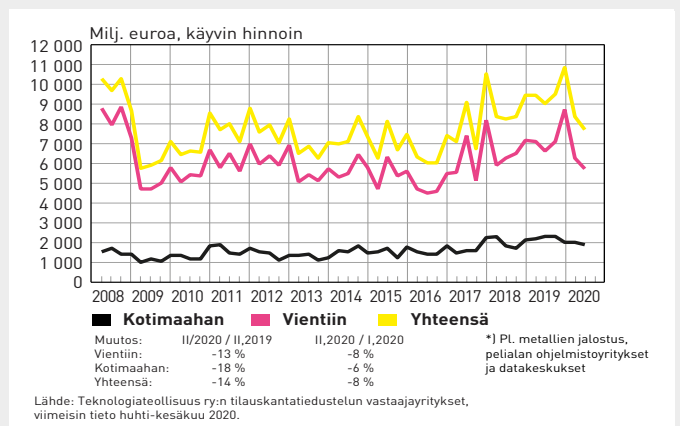
Koronapulssikyselyn perusteella teknologioteollisuuden yrityksistä 54 prosentilla on lomautukset paraikaa menossa tai yritykset ovat valmistautumassa uusiin lomautuksiin. Yrityksistä 38 % ilmoittaa, että lomautukset eivät ole ajankohtaisia. Myös lomautusten osalta tilanne on huonompi teknologioteollisuuden teollisuustoimialoilla kuin palvelutoimialoilla. Teknologioteollisuuden henkilöstötiedustelun perusteella kesäkuun lopussa oli lomautusjärjestelyiden piirissä lähes 50 000 henkilöä.

Uuden henkilöstön rekrytoinnit putosivat alhaiselle tasolle huhti-kesäkuussa. Rekrytointeja oli yhteensä 5 900. Yrityksestä riippuen henkilöstöä joko lisättiin tai korvattiin eläkkeelle siirtyneitä ja työpaikkaa vaihtaneita.

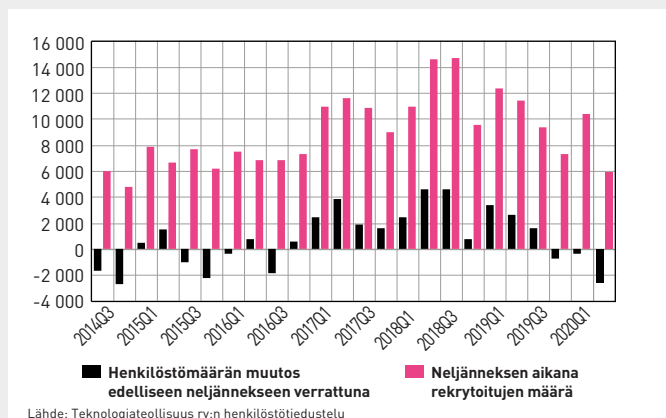
Teknologioteollisuuden yritysten saamat tarjouspyynnöt Suomessa*

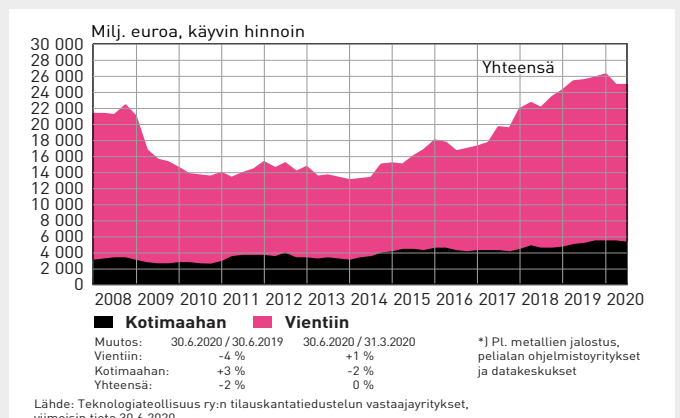
Teknologioteollisuuden* uudet tilaukset Suomessa

Henkilöstömäärä laski selvästi vuoden 2020 toisella neljänneksellä

Teknologioteollisuuden* tilaukanta Suomessa

Suunnittelu ja konsultointi Suomessa

Uusissa tilauksissa lasku jatkuu

Suunnittelu- ja konsultointialan (teollisuuden, yhteiskunnan ja rakentamisen asiantuntijapalvelut) liikevaihto Suomessa kasvoi vuonna 2019 neljä prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Tämän vuoden tammi-heinäkuussa kasvua oli puoli prosenttia viimevuotisesta. Heinäkuussa liikevaihto oli noin kaksi prosenttia alhaisemmalla tasolla kuin vuodenvaihteessa. Vuonna 2019 liikevaihtoa Suomessa kertyi kaikkiaan 6,7 miljardia euroa.

Suunnittelu- ja konsultointialalla sekä uusien tilausten että tilauksen arvot laskivat heinä-syyskuussa edelliseen vuosi-neljännekkeseen verrattuna.

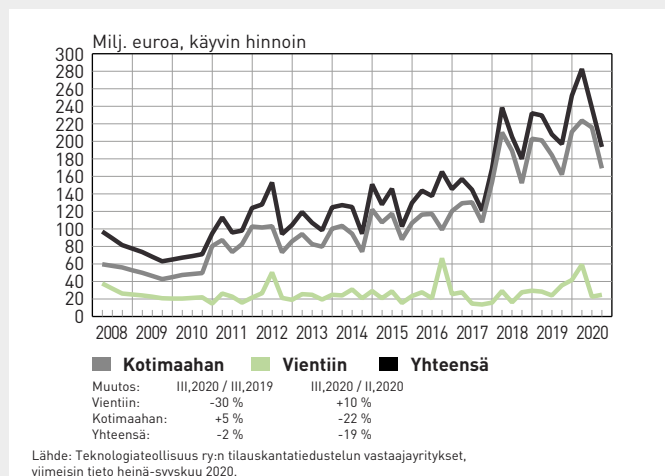
Teknologioteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat suunnittelu- ja konsultointialan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia heinä-syyskuussa euroina 19 prosenttia vähemmän kuin huhti-kesäkuussa ja kaksi prosenttia vähemmän kuin vuoden 2019 vastaavalla ajanjaksolla.

Tilauksen arvo oli syyskuun lopussa kaksi prosenttia pienempi kuin kesäkuun lopussa mutta 10 prosenttia suurempi kuin vuoden 2019 syyskuussa.

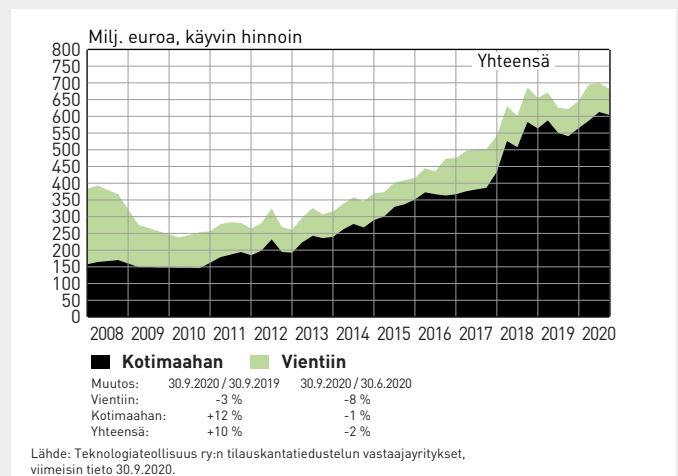
Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella suunnittelu- ja konsultointialan yritysten liikevaihdon Suomessa arvioidaan olevan loppuvuonna arvoltaan pienempi kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan.

Suunnittelu- ja konsultointialan yritysten henkilöstömäärä Suomessa oli syyskuun lopussa 0,2 prosentti suurempi kuin vuonna 2019 keskimäärin. Henkilöstöä oli syyskuun lopussa 52 800 eli noin 100 enemmän kuin viime vuonna keskimäärin.

Suunnittelu- ja konsultointialan uudet tilaukset Suomessa

Suunnittelu- ja konsultointialan tilauskanta Suomessa

Euroopassa myrskyä

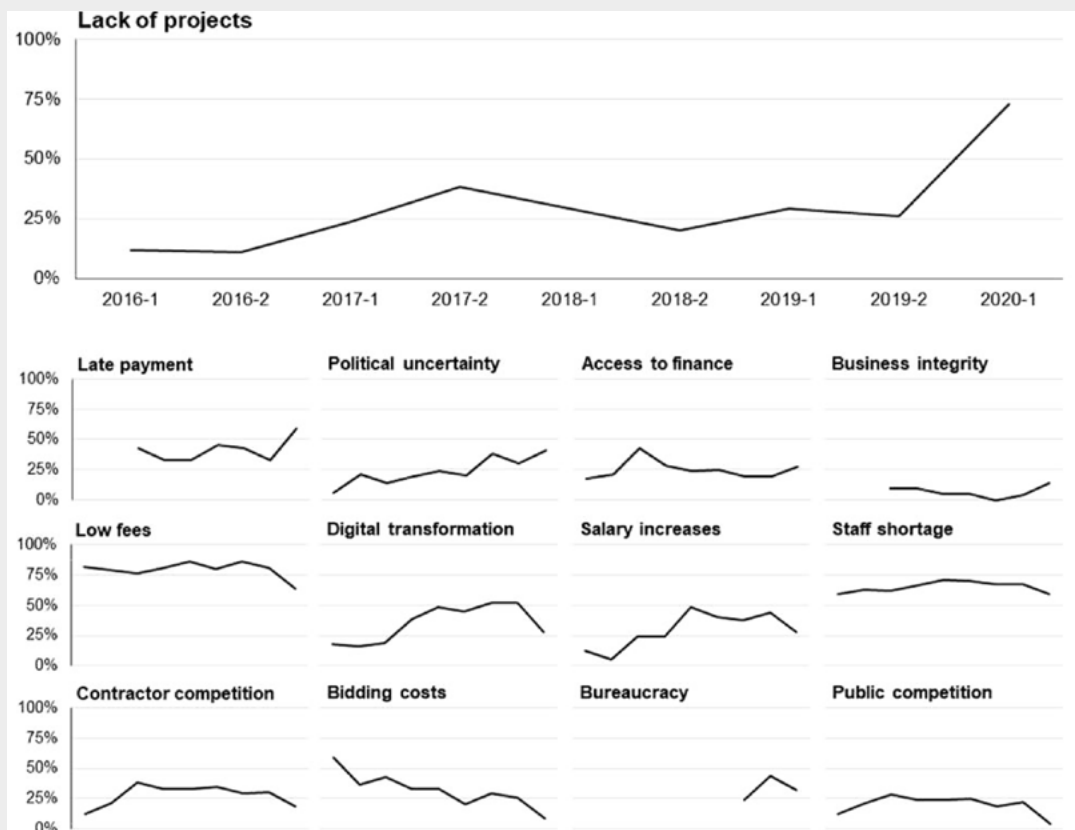
European Federation of Engineering Consultancy Associations:in (EFCA) viimeisin barometri maala synkkää kuvaa alan tilanteesta Euroopassa. Vastanneista maista ainoastaan Serbia ja Kreikka ennustavat tilauskannan ja liikevaihdon kasvavan tulevan kuuden kuukauden aikana. Koronakriisi vaikutti kansainvälisesti sekä alan työllisyystilanteeseen että tilauskantaan, liikevaihtoon ja tuottavuuteen. Yleisesti suurin haaste on projektien puute. Jäsenmaiden liikevaihdon keksiarvo oli vuoden 2020 alussa 112.283€.

Keväällä 2020 suoritetun kyselyn mukaan ainoastaan Saksan suunnittelu- ja konsultointimarkkinat ovat vahvalla pohjalla. Vastanneista maista Suomen ja Serbian markkinatilanne oli hyvä, kun taas kaikissa muissa maissa tilanne oli joko vakaa, melko heikko tai heikko. Erityisen heikko tilanne on Ranskassa ja Espanjassa, jotka kertovat markkinatilan-teen olevan heikko.

EFCA:n työllisyysindeksi ennustaa työvoiman supistuvan tulevaisuudessa. Indeksien arvo nousi huippuunsa vuoden 2019 lopussa, kun se oli 187,9. Keväällä 2020 indeksi oli laskenut yli 60 pistettä, kun taas vuoden lopussa indeksin ennustetaan olevan -81,8. Vastanneista maista 50% ilmoitti alan henkilöstön nousseen, kun viime vuoden lopulla luku oli 65%.

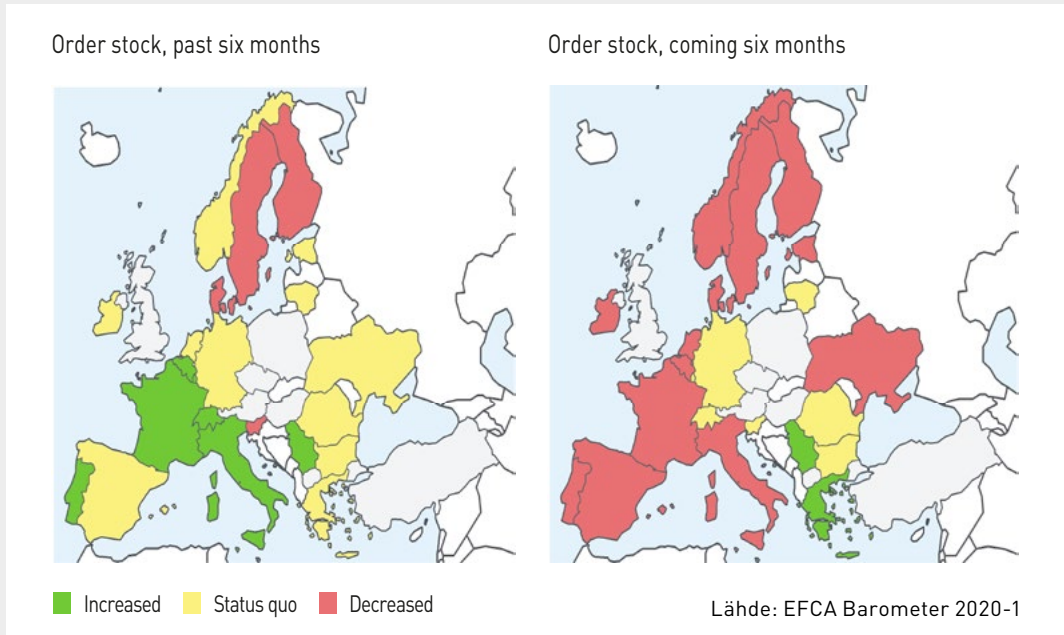
Suurimpana haasteena alan kasvulle pidetään projektien puutetta. Projektien puute nousi tänä vuonna kaikista suurimmaksi haasteeksi, kun taas viime vuonna se oli kuudes. Seuraavaksi suurimmat haasteet olivat matala hinnoittelu, henkilöstön puuten, myöhäiset maksut, ja poliittinen epävarmuus.

Jäsenmaiden suurimmat haasteet (Lähde: EFCA Barometer 2020-1)

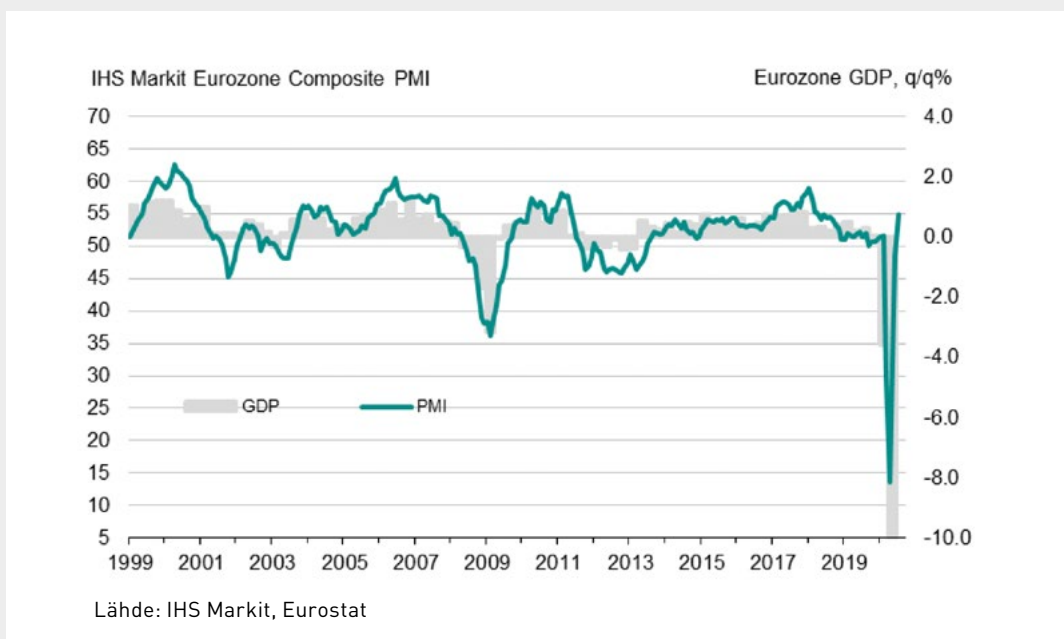

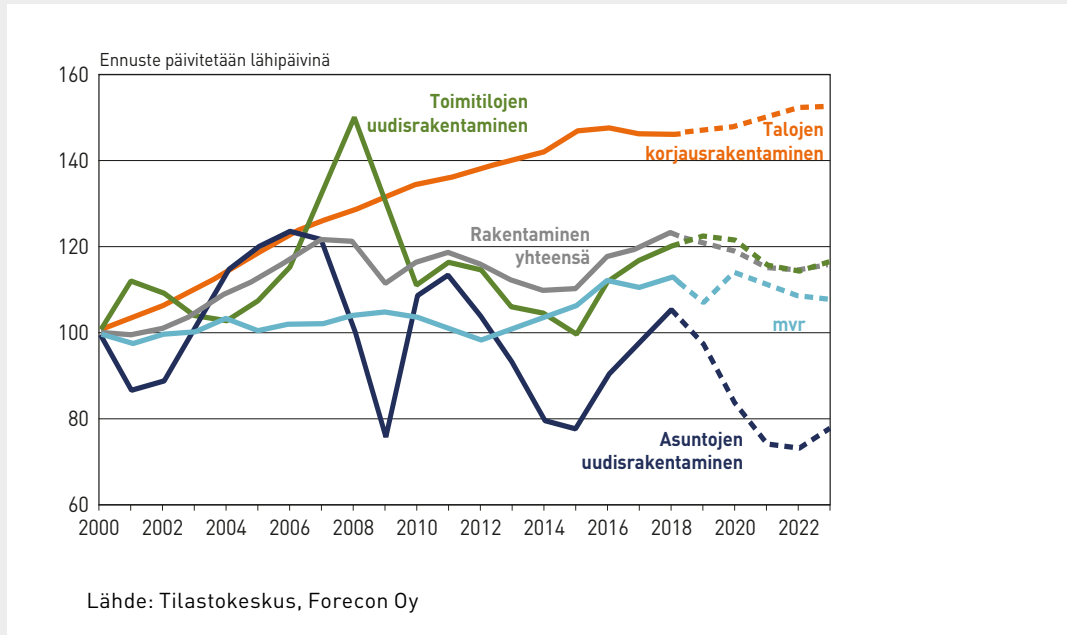
Liikevaihdon muutos EFCA- jäsenmaissa

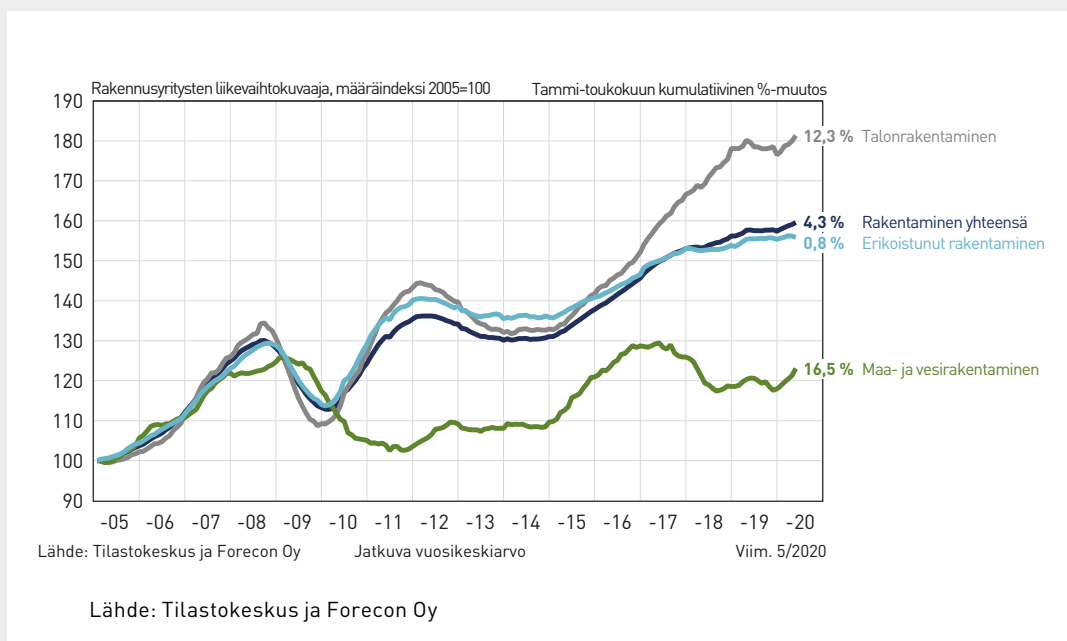
IHS Markit Eurozone Composite PMI

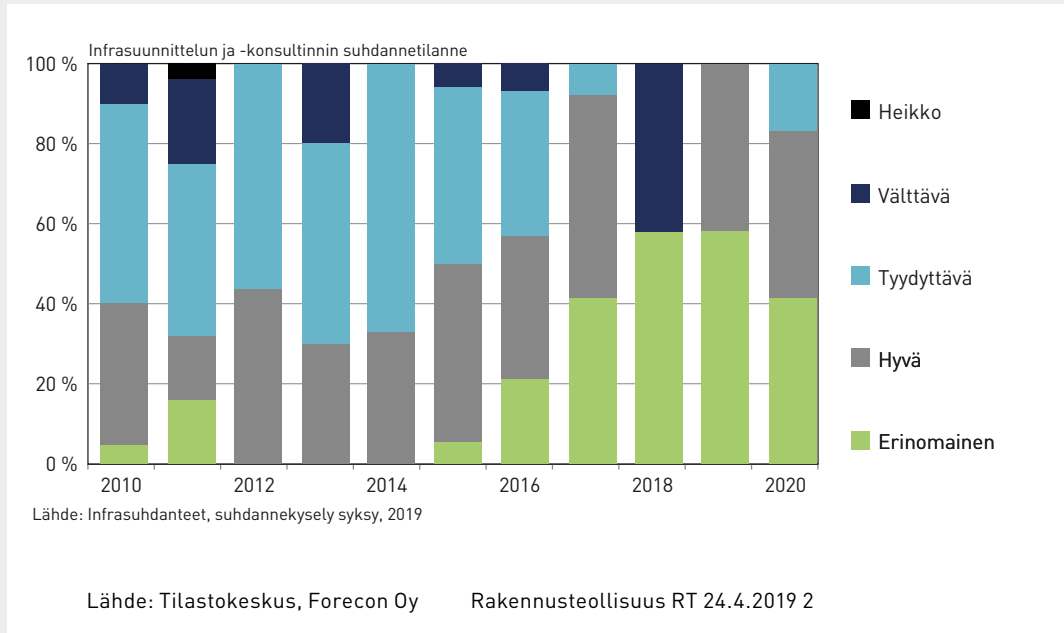
Rakentamisen volyymi Suomessa, toukokuu 2020

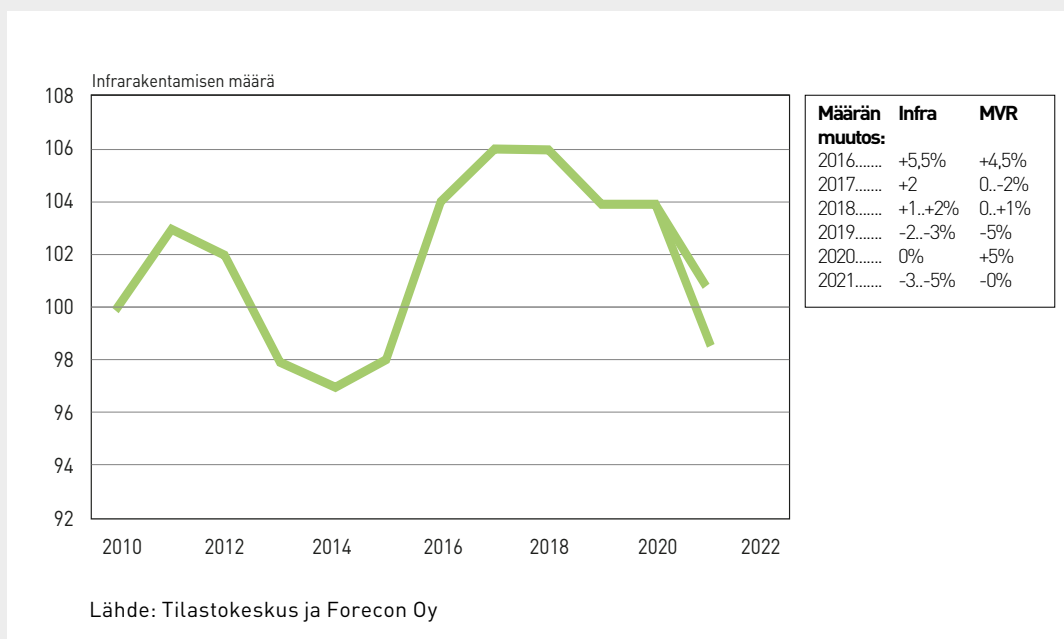
Rakentamisen eteneminen tammi-heinäkuussa 2020

Suunnittelun suhdannetilanne

Infra- ja maa- ja vesirakentamisen määrä

Liikevaihto- ja tilinpäätöstilastosta 2019

Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry:n liikevaihtokyselyyn osallistui 92 jäsenyritystä. Vuoden 2019 lopussa SKOLin jäsenenä oli 142 yritystä.

Arvion mukaan jäsenyrityksissä työskenteli vuonna 2019 keskimäärin 19 450 henkeä ja niiden kokonaisliikevaihto oli 2 120 miljoonaa euroa. Vastanneiden yritysten yhteenlaskettu kokonaisliikevaihto 2 012 MEUR. On syytä huomata, että luvut eivät sovellu edellisen vuoden lukujen vertailuun suoraan vuosittaisten jäsenkunnassa tapahtuvien muutosten vuoksi. Yksittäisten yritysten osalta on myös mahdollista, että raportoidut yhtiöt ovat muuttuneet sekä yhtiö on ostanut tai myynyt yrityksiä.

Perinteisesti SKOLin tilastoissa tunnusluvut on jaettu kolmeen pääkategoriaan: teollisuuteen, talonrakentamiseen ja yhdyskuntaan. Näistä suurin toimiala on teollisuus, arvion mukaan liikevaihto oli vuonna 2019 noin 848 miljoonaa euroa. Toiseksi suurin oli talonrakentaminen noin 721 miljoonan euron liikevaihdolla ja kolmanneksi suurin oli yhdyskuntasectori noin 403 miljoonan euron liikevaihdolla.

Suurimpina toimialoina säilyivät edellisten vuosien tapaan prosessisuunnittelu ja rakennetekniikka. Lisäksi LVI-tekniikka, rakennuttaminen (talonrakennus) ja sähkö- ja teletekniikka säilyivät suurina toimialoina.

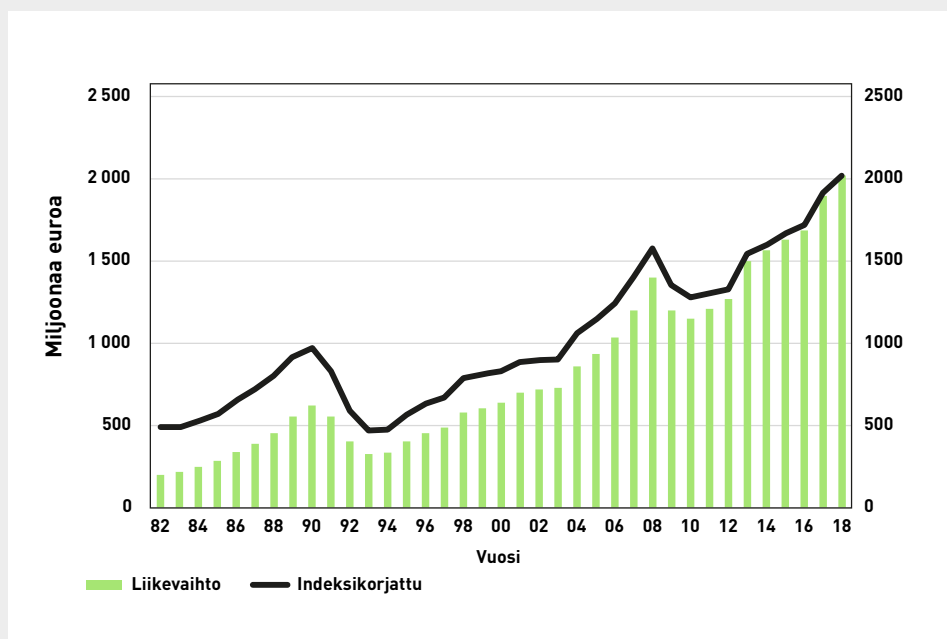
Selvästi suurimpana toimeksiantajaryhmänä säilyi teollisuus lähes 44 % osuudella. Kuntasektori työllisti SKOL-yrityksiä 18 % osuudella ja valtio 11 %:lla.

Kyselyn perusteella suurimmat alan yritykset olivat kokonaisliikevaihdolla mitattuna järjestyksessä suurimmasta alkaen Sweco Finland (sisältäen Sweco PM), Ramboll Finland, Pöyry, Neste Engineering Solutions, Sitowise, Etteplan Finland, Elomatic Yhtiöt, Granlund konserni, A-Insinöörit konserni sekä Rejlers Finland.

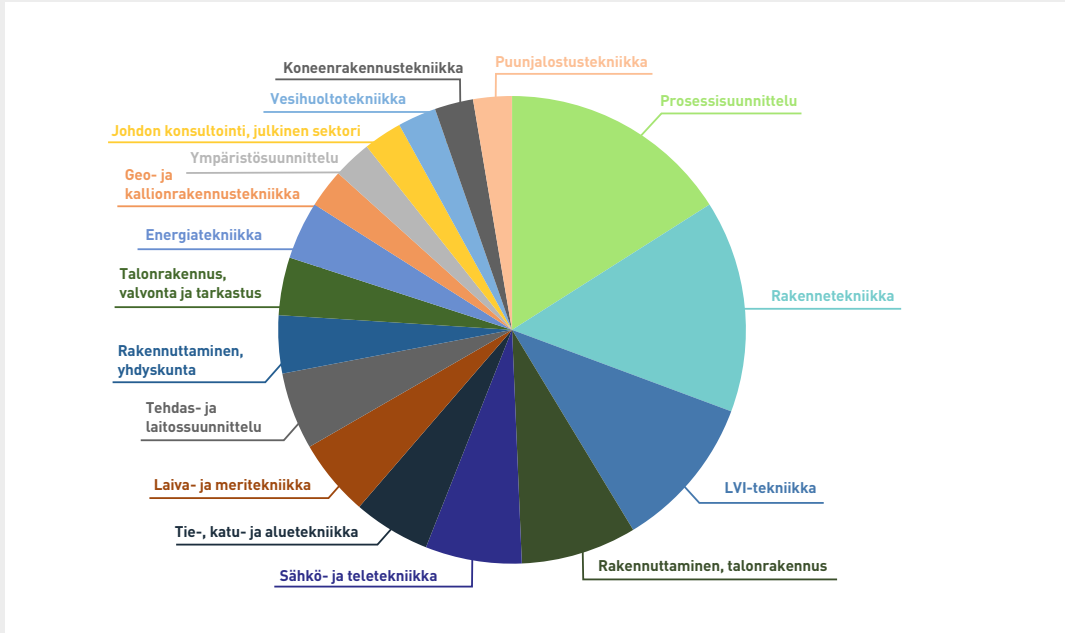
Kotimaan liikevaihdon suhteen suurimmat olivat Sweco Finland (sisältäen Sweco PM), Ramboll Finland, Neste Engineering Solutions, Sitowise ja Pöyry.

Vientiliikevaihdolla suurimmat olivat Elomatic Yhtiöt, Pöyry, Deltamarin, Neste Engineering Solutions ja Sweco (sisältäen Sweco PM).

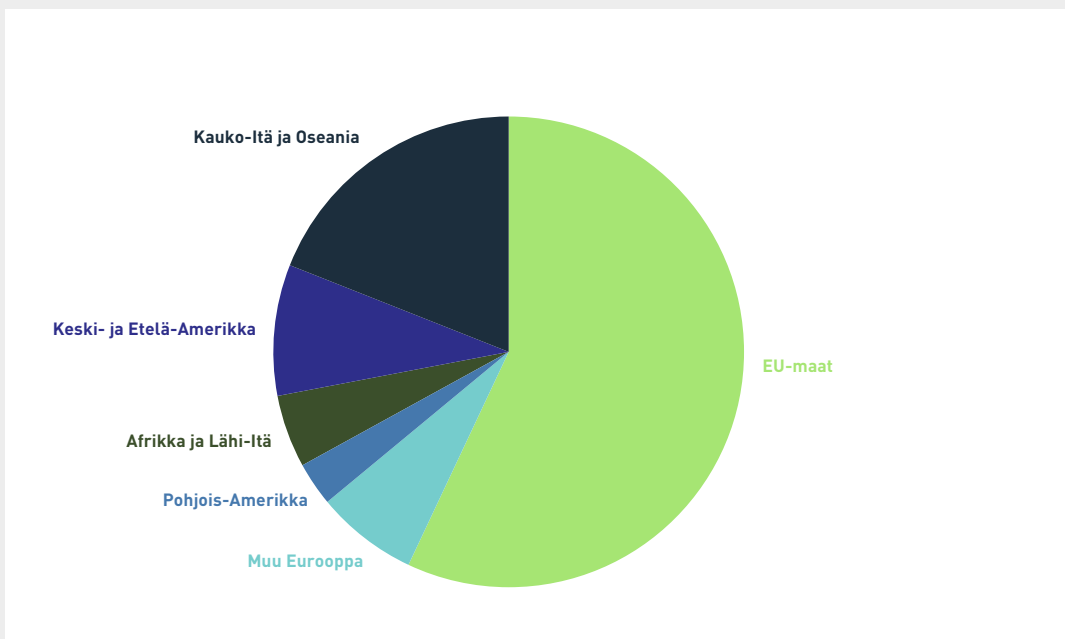
Kokonaisliikevaihdon kehitys

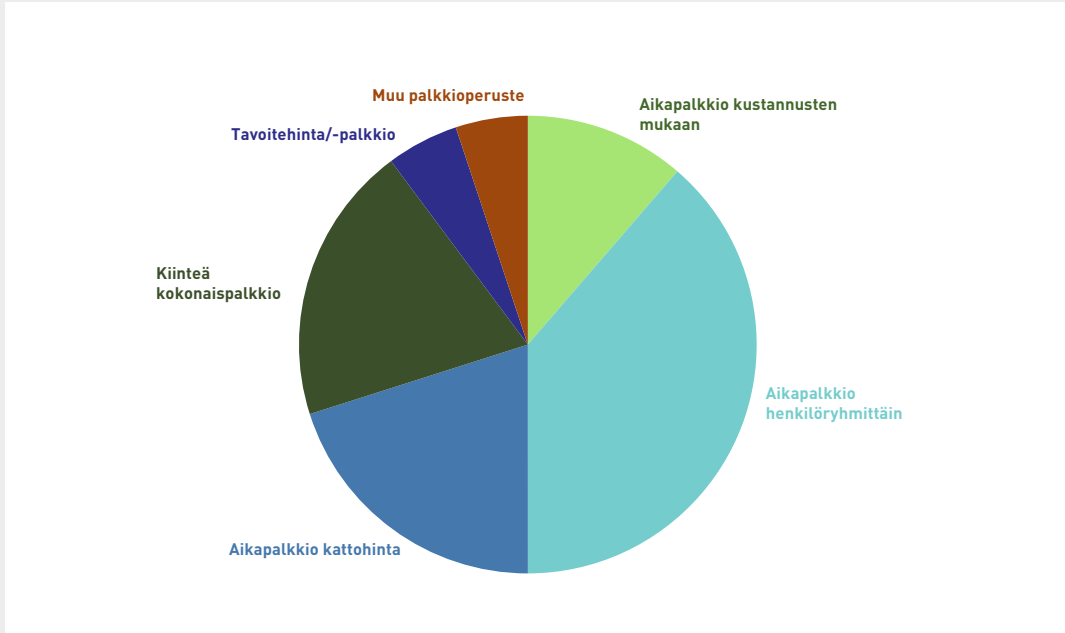
Suurimmat toimialat, % vastanneiden liikevaihdosta

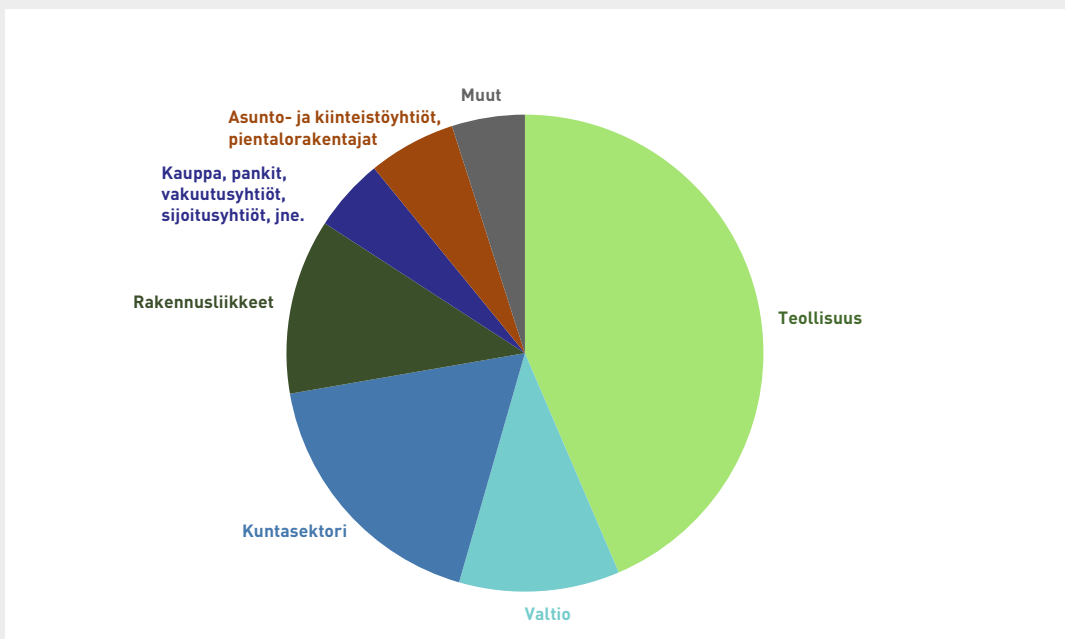
Vientiliikevaihdon alueellinen jakautuminen vuonna 2019

Palkkiomuodot 2019

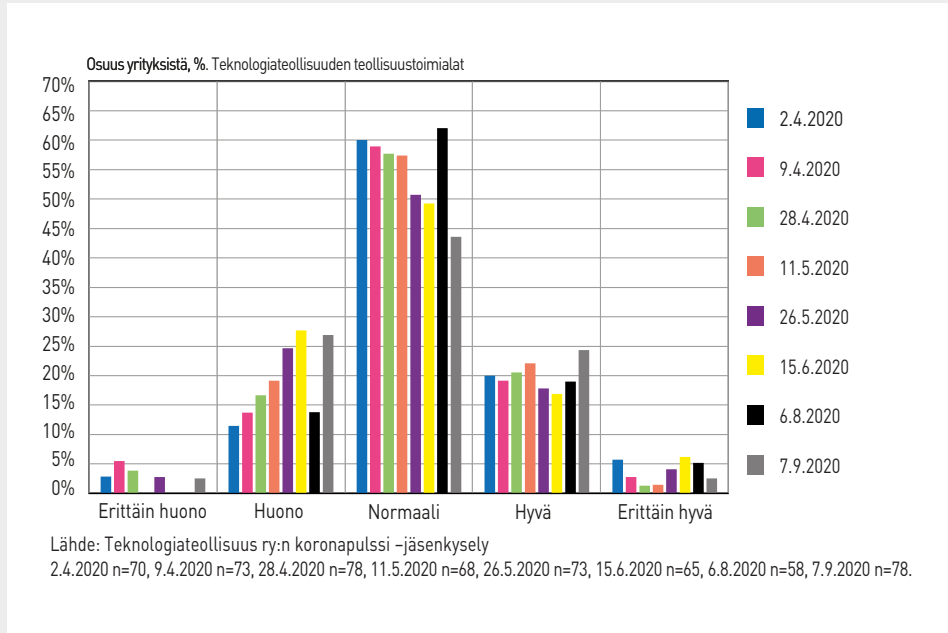
Toimeksiantajat, Kotimaan liikevaihdosta 2018

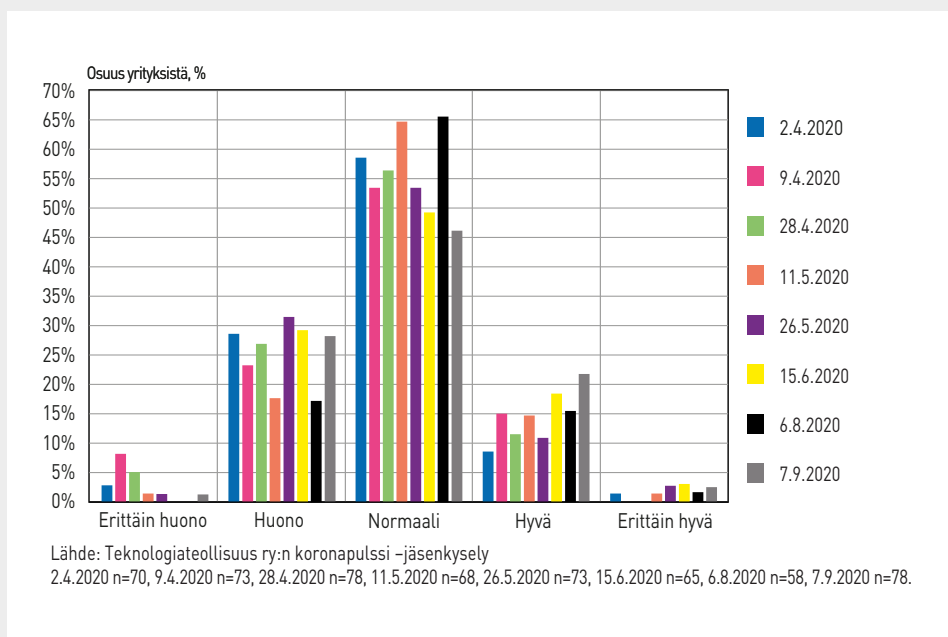

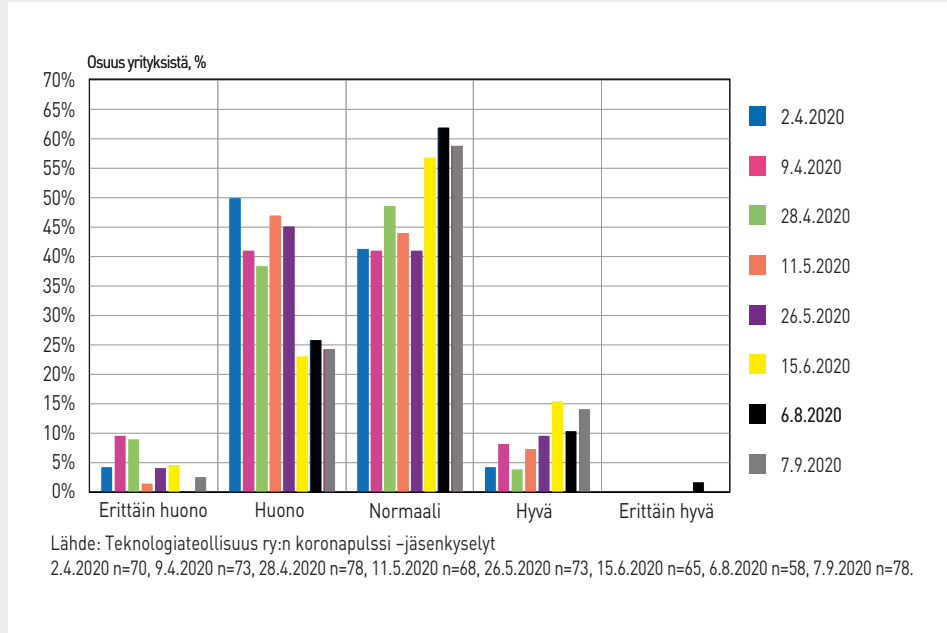
Yritysten tilanne juuri nyt

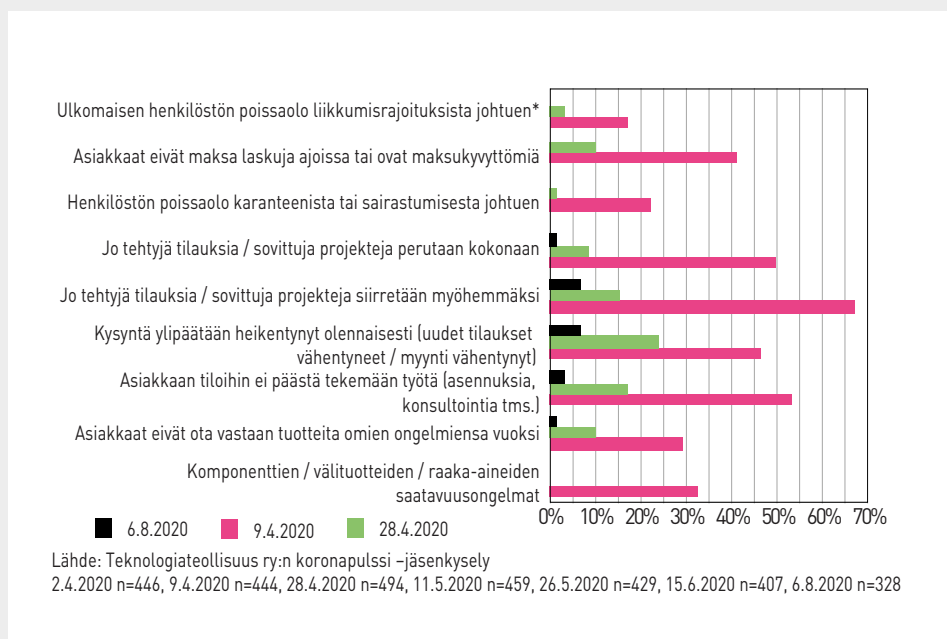
Suunnittelun ja konsultoinnin yritysten arvio tilanteesta kuukauden päästä

Suunnittelun ja konsultoinnin yritysten arvio tilanteesta kolmen kuukauden päästä

Yritysten kohtaamat ongelmat, suunnittelu ja konsultointi

Julkiset hankinnat

Julkisten hankintojen tehokkuuden lisäämiseksi hallitus ryhtyy toimiin vahvistaakseen laadullisten kriteerien huomioonottamista julkisissa tarjouskilpailuissa. Hankintalakiä kehitetään ohjaamaan hankintayksiköjä ottamaan huomioon kokonaistaloudellisuuden kriteereinä ensisijaisesti hinta-laatusuhdetta ja kokonaiskustannuksia ja käyttämään pelkkää hankintahintaa kriteerinä vain rajatusti.

SKOLin tekemän jäsenkyselyn* tulokset kertovat julkisten hankintojen toteutuvan pääasiassa puitesopimusten, kokonaistaloudellisen edullisuuden ja hintakilpailun pohjalta. Käytännössä kuitenkin kaksi kolmasosaa julkisista hankinnoista ratkaistaan halvimman hinnan pohjalta ja erityisesti kuntien hankinnoissa hinnan on nähty voittavan kriteerinä liian usein laadun ja elinkaaritiloudellisuuden.

Jotta investointien elinkaaritiloudellisuus ja kestävyys tulisi varmistettua kaikilta osin, tulee suunnitteluvaiheessa panostaa erilaisten vaihtoehtojen tarkasteluun, hiilijalanjäljen ja energiataloudellisuuden laskentaan sekä kierrätettävyyden arviointiin. Tämä vaatii monialaista asiantuntijapanosta, jonka laatua ja laajuutta ei aina pystytä määrittelemään tai kilpailuttamaan etukäteen.

Suunnittelualan järjestöt ja Rakennustieto ovat kehittäneet useita käyttökelpoisia työkaluja hankintakriteerien arviointiin ja laadun riittävän painoarvon varmistamiseen, näitä ovat mm. matemaattiseen tarkasteluun perustuva standardointimenetelmä sekä laaja hankintaohjesarja, joka on julkaistu RT-kortteina. Alan suosittaleekin näiden työkalujen käyttöä tiellä kohti kestävämpää ja vastuullisempaa toimintaa sekä onnistuneita hankkeita myös tulevassa, meitä monella tavalla haastavassa toimintaympäristössä.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus

Hallitusohjelmakirjausten mukaan ”Parannetaan rakentamisen laatua ja valvontaa sekä selkeytetään vastuita erityisesti maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Rakentamisen toteutusvastuu säädetään pääurakoitsijalle. Tämä pitää sisällään vastuun rakennusvirheistä ja niiden korjaamisesta.”

MRL-uudistuksen yhteydessä on laadittu ja laaditaan vielä useita ehdotuksia rakentamisen vastuu- ja lupajärjestelmän uudistamiseksi sekä ympäristöministeriön että kiinteistö- ja rakennusalan toimijoiden toimesta. Esityksissä vastuullisella päätoteuttajalla, pääsuunnittelijalla, erityissuunnittelijoilla ja valvojalla olisi nykyistä suurempi vastuu ja 5 vuoden takuu aika. Näillä näkymin ympäristöministeriöstä on tulosta lakiesitys lausuntokierrokselle vuodenvaihteessa 2020-2021.

Nykyisen sääntelyn mukaan jakamaton päävastuu hankkeen kokonaisuudesta on rakentamiseen ryhtyvällä, joka toteutusmuotojen monipuolistuessa, hankkeiden monimutkaistuuessa ja osapuolten lisääntyessä on jakanut vastuuta sopimuksilla muille osapuolille. Hankkeen ohjauksesta ja johtamisesta vastuuta on jaettu rakennuttajakonsulteille, suunnittelun koordinoinnin ja yhteensovituksen vastuuta pääsuunnittelijalle ja erikoissuunnittelijoille sekä toteutuksen aikaisesta yhteensovittamisesta vastuuta on annettu konsulteille ja toteuttajille. Lisäksi rakennusvalvonnan tehtäviä ja yhteisiä käytäntöjä on lisätty ja kehitetty.

Toteutusmuodosta riippuen suunnittelun ohjauksesta vastaa käytännössä joko rakennushankkeeseen ryhtyvä, hänen konsulttinsa tai päätoteuttaja, jos kyse on kokonaisvastuurakentamisesta. Näin ollen yhtä yhtenäistä ja toimivaa käytäntöä ei saada aikaan sääntelyllä, vaan se tulee jättää sopimuksenvaraiseksi. Suunnittelun sisällön ja tehtävien täsmentämiseksi on toteutettu suuri tehtäväluettelouudistus, jossa rakennushankkeeseen ryhtyvän ja suunnitteluosapuolten välille tehtävien sopimusten liitteiksi on luotu ajanmukaiset ja kattavat uudet tehtäväluettelot HJR18, PS18, ARK18, RAK18, TATE18, GE018, KAT18, ELINK18 ja AKU18 sekä hanketietokortti HT18. Myös talonrakennushankkeiden valvonnan tehtäväluettelot on uudistettu.

Suunnittelualan kannalta tarvitaan sekä tehtävien, vastuiden että vastuuajojen suhteen joustavat käytännöt ja sääntely hankkeiden ja rakennushankkeisiin ryhtyvien yksilöllisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Yhden takuu- tai vastuuajan kategorinen malli soveltuu tähän huonosti. Nykyisessä käytännössä osapuolten väliset sopimukset perustuvat useimmiten joko KSE13- tai YSE98-sopimusehtoihin, joissa molemmissa on vahva osapuolten myötävaikutusvelvollisuus sekä osapuolille säädetty kahden ja 10 vuoden vastuu- ja takuuajat. Näiden oleellinen pidentäminen esimerkiksi viiteen vuoteen vaikuttaisi oleellisesti suunnittelijoiden ja valvojien vastuuvakuutusten hintoihin ja saatavuuteen.

Jäsenyritykset:

AFRY Finland Oy	Insinööri-toimisto Juhani Lehtonen Oy	Solwers Oy
AH Elens Oy	Insinööri-toimisto Kimmo Kaitila Oy	Suomen INFRA Palvelu Oy
Ahma insinöörit Oy	Insinööri-toimisto Konstru Oy	Suomen Talokeskus Oy
Aihio Arkkitehdit Oy	Insinööri-toimisto LaRa Oy	Suunnittelutoimisto Enertel Oy
A-Insinöörit Oy	Insinööri-toimisto Lauri Mehto Oy	Sweco Arcus Oy
Aluetaito Oy	Insinööri-toimisto Leo Maaskola Oy	Sweco Finland Oy
Arkkitehtipalvelu Oy	Insinööri-toimisto Matti Hallasaari Oy	Sweco PM Oy
Arkkitehtitoimisto Tähti-Set Oy	Insinööri-toimisto Matti Kyntäjä Oy	Sähköinsinööri-toimisto Esko Laakso Oy
Asitek Oy	Insinööri-toimisto Mittatyö Timo Holopainen Ky	Sähköinsinööri-toimisto SHS Oy
AX-Konsultit Oy	Insinööri-toimisto Pitkälä Oy	Sähkötekniikka Oy Kari Sirén
Cadpool Oy	Insinööri-toimisto Pohjatekniikka Oy	Teleconsulto Tsutsunen Oy
Citec Oy Ab	Insinööri-toimisto Ponvia Oy	Tengbom Oy
Climaconsult Finland Oy	Insinööri-toimisto Savolainen Oy	TL-InfRa Oy
Construction Engineering Finland Oy	Insinööri-toimisto SIR-Sähkö Oy	Traficon Oy
CTS Engtec Oy	Insinööri-toimisto Stacon Oy	TTC Infrapalvelut Oy
DEKRA Industrial Oy	Insinööri-toimisto Tanskanen Oy	Turkoosi 11 Oy
Deltamarin Oy	Insinööri-toimisto Tasoplan Oy	Vaero Oy
Destia Oy	Insinööri-toimisto Tauno Nissinen Oy	Vahanan International Oy
Destia Oy Asiantuntijapalvelut	Insinööri-toimisto W. Zenner Oy	VALOA design rhs Oy
DUCO Rakennuttaja Oy	KBR Ecoplanning Oy	Welado Oy
EJT-Rakennusinsinöörit Oy	KK-Palokonsultti Oy	Veloce Consulting Oy
Elomatic Oy	Kymen Sipti Oy	Vison Oy
Entop Oy	LST Engineering Oy	WSP Finland Oy
EP-Logistics Oy	Lvi-Suunnittelu Amplan Oy	Ympäristösuunnittelu Oy Pirkanmaa
Etteplan Finland Oy	Mittauspalvelu Merida	Äyräväinen Oy
Eurofins Ahma Oy	Napapiirin Suunnittelu Oy Napark	Akukon Oy
Eurofins Environment Testing Finland Oy	Neste Engineering Solutions Oy	Contria Oy
Eurofins Nab Labs Oy	Niemi Energy Oy	FCG Finnish Consulting Group Oy
Exact AIP-Mittaus Oy	Niras Finland Oy	Granlund Oy
Gaia Consulting Oy	Optiplan Oy	Hifab Oy
Geobotnia Oy	Orbion Consulting Oy	HP insinöörit Oy
Geopalvelu Oy	Oy Insinööri-toimisto Duopoint Ingenjörbyrå Ab	Innogeo Oy
Geounion Oy	Oy PQR Consult AB	Insinööri-toimisto R J Heiskanen Oy
Golder Associates Oy	Parviainen Arkkitehdit Oy Ltd	Insinööri-toimisto Projektikeskus Oy
Hepacon Oy	Plaana Oy	Insinööri-toimisto Saniera Oy
Ideastructura Oy	ProLeader Oy	Insinööri-toimisto SRT Oy
Imatran Juva Oy	Päijät-Suunnittelu Oy	Konsultointi KAREG Oy
Indufor Oy	Rakennuttajatoimisto HTJ Oy	Kupari Oy
Infrac Oy	Ramboll Finland Oy	LandPro Oy
Insinööri-toimisto Aalto-Setälä Oy	Rapal Oy	Linea Konsultit Oy
Insinööri-toimisto Erkki Leskinen Oy	Rejlers Finland Oy	LINK design and development Oy
Insinööri-toimisto HTTC Oy	Road Consulting Oy	LVI-Insinööri-toimisto Vahvacon Oy
Insinööri-toimisto J. A. Karjalainen Oy	Roadscanners Oy	Lämpötekniinen toimisto Calor Oy
Insinööri-toimisto J. Markkanen Oy	Saraco D&M Oy	Maveplan Oy
Insinööri-toimisto Jonecon Oy	Sipti Infra Oy	Sisäilmatalo Kärki Oy
Insinööri-toimisto Jorma Jääskeläinen Oy	Sipti Oy	Sähköinsinööri-toimisto Oy Niemistö
Insinööri-toimisto Jormakka Oy	Sitowise Oy	Viherteema Oy
Insinööri-toimisto JS-Suunnittelu Oy	SKM GISAIR Oy	YSP Oy

SKOL RY

SKOL ry on elinkeinopoliittinen yhteistyöjärjestö, joka kokoaa yhteen alan toimijoita ja pyrkii parantamaan jäsenyritystensä toimintaympäristöä ottamalla kantaa ja vaikuttamalla alaan liittyviin elinkeinopoliittisiin kysymyksiin. Se on yksi Teknologiateollisuus ry:n toimialayhdistyksistä ja sen jäseninä ovat alan merkittävimmät Suomessa toimivat laitevalmistajat.

SKOL ry | Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki | puhelin (09) 19231 | skolry.fi

